

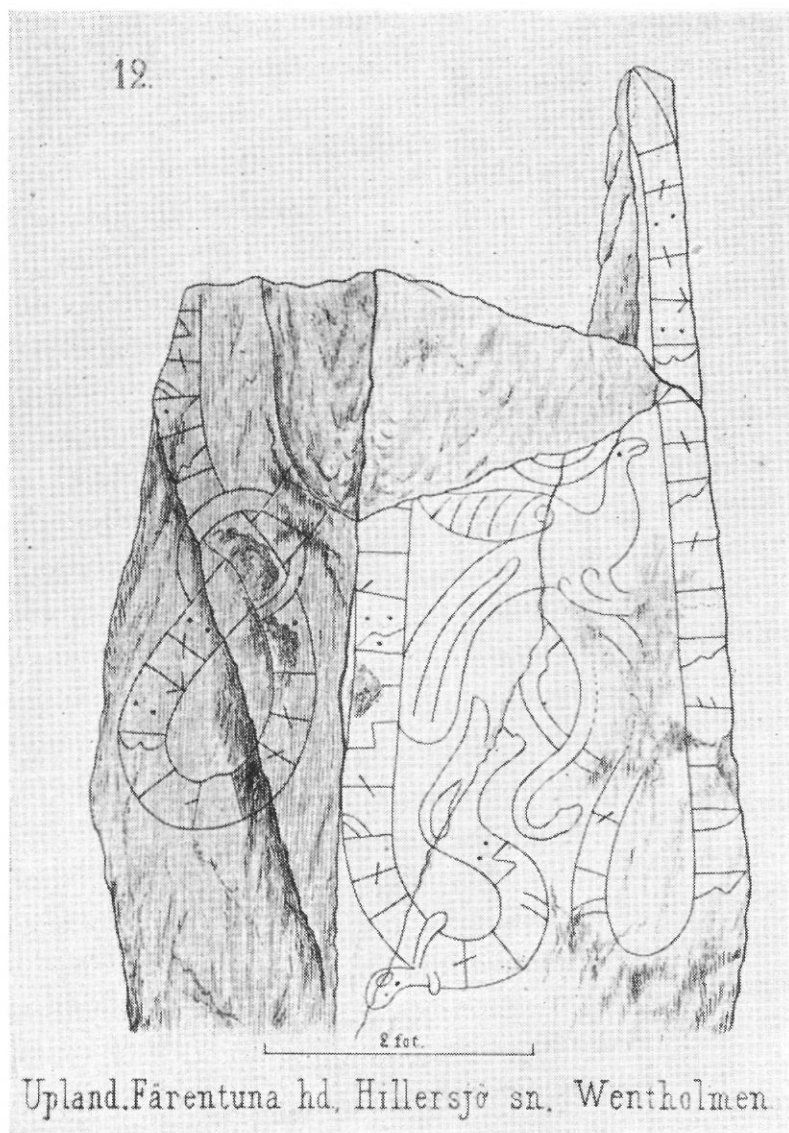

Fig. 24. U 31. Väntholmen, Hillesjögs sn.
Efter R. Dybeck, Runa (fol.) 1, pl. 14.

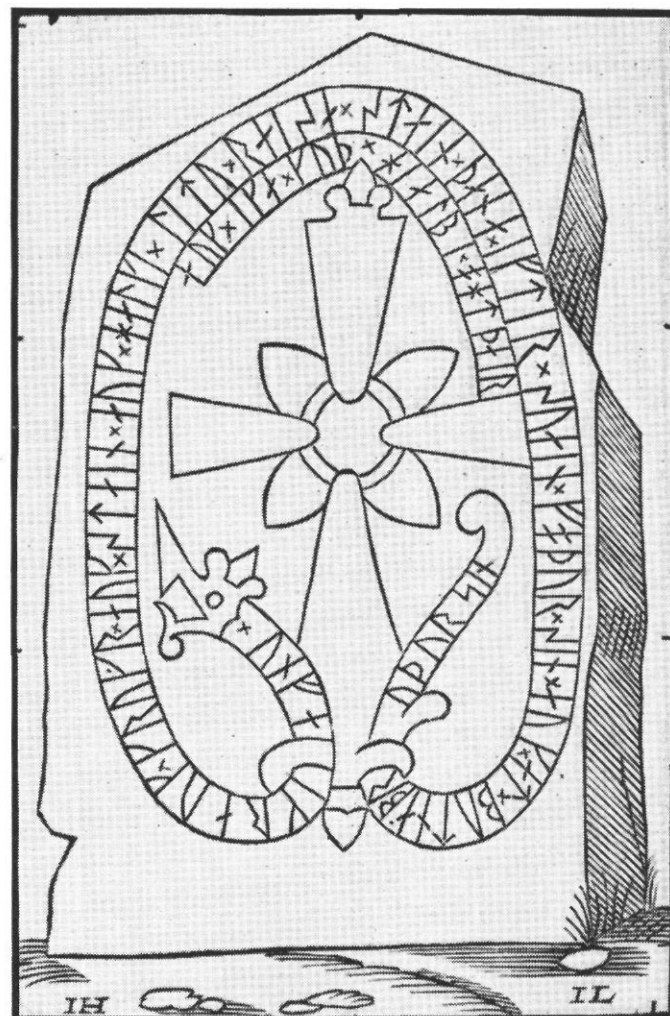

Fig. 25. U 32. Stockby, Sångas sn.
Efter B 297.

32. Stockby, Sångas sn.

Pl. 16, 17.

Litteratur: B 297, L 348. D 2: 65. J. Bureus, F a 6 s. 82 n:r 180 (Bureus' egen uppteckning), F a 5 n:r 370, F a 1 s. 83; J. Hadorph, Färentuna Häradz Runesténar (1680), n:r 5; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 238; O. Celsius, SR 1, s. 5; J. E. Arenius, De Antiquitatibus Insulae Feringisöensis (diss., 1751), s. 16; V. Dahlgren, Färentuna härad, 1851 (ATA), s. 16; UFT h. 2 (1872), s. 64; G. Stephens, ONRM 2, s. 792; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 59, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Leitz, träsnitt (Hadorph a. a., Peringskiöld a. a., B 297); Dybeck a. a.; Brate 1901 (ATA).

Runstenen står omkr. 50 m. N om vägen Stockby—Sundby, omkr. 1 km. NÖ om Stockby, omkr. 0,8 km. från Sockarby, ej långt från ägogränsen mellan Stockby och Sockarby. Den ristade ytan vetter mot Ö, mot vägen, och är synlig därifrån.

Bureus anger platsen som »Stockby i Songa S.». Hadorph har »Stärkeby Gärde», Peringskiöld likaså, *Bautil* »Stärkeby», vilket sedan går igen hos Liljegren och Stephens. Ett *ck* har tydligen blivit felläst som *rk*, och sedan har av *å* blivit *ä*. — Dahlgren har icke lyckats återfinna stenen, men Dybeck meddelar, att stenen »länge legat med nedåtvänd ristning öfver ett afloppsdikey norr ut från Stockby, men nu är rest i norra sluttningen af en höjd med grafkullar ett stycke derifrån.»

Granit, övre och vänstra delen ljusgrå, finkornig, nedre och högra delen mörkare, starkt

kristallinisk. Höjd 1,65 m., bredd 1,02 m. Ytan är jämn och vacker, ristningen tämligen tydlig och väl bevarad.

Inskrift:

+ **unfaikr** + **auk** + **krukr** + **auk** × **stain** + **auk** + **halki** × **litu** + **raisa** + **stain** × **pana** + **aftir** × **suain** + **fopur** **sin** ×
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65
auk + **at** + **butna** + **brupur** **sin** **auk** × **ika** + **kup** × **hialbi** + **ont** **paira**
 70 75 80 85 90 95 100 105

Ofæigr ok Krokkr ok Stæinn ok Hælgir letu ræisa stæin þenna æftir Svæin, faður sinn, ok at Botna, broður sinn, ok Inga. Guð hialpi and þæira.

»Ofeg och Krok och Sten och Helge och Inga läto resa denna sten efter Sven, sin fader, och efter Botne, sin broder. Gud hjälpe deras ande.»

Till läsningen: Skiljetecknet vid inskriftens början är svagt, men säkert. Icke stungna äro 6, 11, 14, 91 och 93 **k**, 13 **u**, 33, 66 och 85 **i**. 30 **k** har en svag fördjupning mellan hst och bst, men den är sannolikt icke huggen. Alla runor i 11—15 **krukr** äro fullt säkra. 28 **a** är tydligt; icke **e**. Detsamma gäller om 50 **a**. 61 **o** är tydligt och säkert; likaså 102 **o**. Efter 64 **r** finns intet sk.; icke heller efter 83 **r**. 73 **b** är fullt säkert, men olika de båda andra **b**-runorna i inskriften. — Bureus: 1—7 **runfaikr**; ornamentet bakom rundjurets öga har tydligen blivit uppfattat som ett **r**. 11—15 **krukr**, 27—31 **halki**, 50 **a**, 61 **o**, 73—77 **butan**; 87—109 saknas. — Hadorph och Leitz: 1—7 **unfaikr**, 11—15 **krugr**, 27—31 **halki**, 50 **i**, 61 **o**, 73—77 **butna**; 102—104 **oht**; 109 **a** saknas. — Arenius: 1—7 **runfeikr**, 11—15 **krukr**, 27—31 **halki**, 47 **i**, 50 **i**, 60—64 **fotur** (säkerligen tryckfel för: **fothur**), 73—83 **butu** · **brur**, 102—104 **oht**; 109 **a** saknas. — Dybeck: 1—7 **unfaikr**, 11—15 **krukr**, 27—31 **halki**, 50 **i**, 61 **o**, 73—77 **butna**, 102 **o**; 109 **a** saknas. — Brate: 1—7 **unfaikr**, 11—15 **krukr**, 27—31 **halgi**, 50 **a**, 61 **o**, 73—77 **butna**, 102 **o**, 105—109 **paira**.

Orden 87—92 **auk** × **ika** stå under runslingan omedelbart efter de fyra namnen i inskriftens början. De utgöra säkerligen ett tillägg. Jämte de fyra sönerne har även dottern Inga varit med om att resa minnesvården.

Om namnet *Ofæigr* se U 2. Formen *unfaikr* med *n* är ensamstående och mycket intressant. Utan tvivel är **n** tecken för ett kvarlevande nasalt uttal av vokalen, möjligen bevarat framför **f**. Jfr fno. *Umblauzstaðir* (till namnet *Óblauðr*) och isl. *Gestumblindi* (av ack. *Gest-inn-blinda*). — *Krokkr* är icke särskilt vanligt, men tillräckligt styrkt. Det förekommer även i inskrifterna L 74 Björnum, Gryta sn, L 328 Stäket, Stockholms-Näs sn, L 598 Morsta, Garns sn, L 783 Hjalteberga, Simtuna sn, D 1:11 Tång, V. Ryds sn, Ög 98, 194. Ursprungligen är det givetvis ett vedernamn, identiskt med appellativet fsv. *kroker* m. 'krok'. — Mansnamnet *Butni* är tidigare icke känt från någon runinskrift. Det torde ingå i sockennamnet Bottnaryd (Västergötland), fsv. *Botnaryd*. Förmodligen är det också från början ett vedernamn.

Formen **fopur** är mycket sällsynt. Den är beaktansvärd i en inskrift, som f. ö. använder **o**-runan som tecken för (nasalerat) *a*: **ont** och **u**-runan som tecken för *o*: **krukr**, **brupur**. Möjligen får den betraktas som vittnesbörd om ett ljudlagsenligt och ännu här och var i talspråket bevarat u-omljud av *a*. Jfr U 34, Sö 115 och 382.

33. Stockby, Sånga sn.

Litteratur: B 298, L 349. J. Bureus, F a 6 s. 82 n:r 181 (Bureus' egen uppteckning), Fa 5 n:r 370, Fa 1 s. 83; J. Hadorph, Färentuna Häradz Runestenar (1680), n:r 6; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 238; O. Celsius, SR 1, s. 6; UFT h. 2 (1872), s. 64.

Avbildning: Leitz, träsnitt (Hadorph a. a., Peringskiöld a. a., B 298).